

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 14. maja 1856.

Tičev ne zaterati.

(Konec.)

Zakaj je vendar toliko miš na polji, gosenc po drevji, ki vam toliko škode delajo? Zato, ker ljudje take tiče, ki te živali in merčese poberajo in pokončavajo, preveč preganjajo in zaterajo. Ali se ne spomnite, kako so vam gosence vse drevje objedle, da je bilo vse rujavo in suho, brez vsega perja skoraj kakor o Božiču? *) Ne bilo bi vam tolikokrat potreba samim gosenc oberati ali drugih pomočkov zoper nje iskati, z rogmi kaditi, s šmirom mazati itd., ako bi do senic in drugih koristnih tičic bolj usmiljeni bili. Tudi vrabci in mravlje veliko takih merčesov pokončajo, ker jih po drevji išejo in v svoje gnjezda spravljajo. Če ti in enaki tiči na vašem polji tudi kako zernice za svoj živč dobijo, naj! saj so tudi pridni in skerbni delavci v Božjem stvarjenji, ki svoje plačilo zaslužijo, ter nam s svojo koristnostjo drugače povračajo, kar nam tam pa tam morebiti škode storijo. Kaj nam ptiči pa o spomladi škode storijo, ko iz ptujih krajev še le k nam priletijo nas s svojim mnogoverstnim petjem razveseljevati? Mnogemu sercu, ki boljši občutleje v sebi nosi, o kako zaželen mu je ljubi spomladanski čas! kako ga spomladi neprenehoma vunkaj viece v ljubo stvarjenje Božje, kjer vse na novo živi, trava in drevje zeleni in cveti; kjer se po vertih, logih in gojzdih mično petje ljubih ptičic razlega! Mnogi se veselí, ter dolgočasne svoje hiše in sobe zapustí in vunkaj pod milo nebo hití, kjer ga vse — vse k veselji budí. Vendar tvoje veselje, dragi prijatelj nature! bi brez mičnega petja ljubih ptičic le nepopolnoma bilo.

Da se toraj miloserčnosti do teh ljubih stvaric Božjih toliko bolj vnameš, pomisli nekoliko njih raznoverstno petje in žvergolenje. V tem premišljevanji boš najdel, da tiči niso tako prazne glave, kakor mnogoteri ljudje, da so učeni, ki znajo marsiktere jezike govoriti, in kaj prijazne, ker s Slovencom slovensko, z Nemcom nemško, s Talijanom talijansko itd. govorijo. Poslušaj, postavimo: škerjanca, ki na polji visoko nad njivami žvergoli: „Sej, sej, verzi, verzi, gibli, gibli“; — kósa, ki v vigredu po logih in gojzdih prepeva: „kopal bi, kopal bi, pa me gerba bolí“, — v jeseni pa: „zobal bi, zobal bi, pa že več ni“; — slavčeka, ki zvečer in zjutraj kaj ljubo in milo poje: „tinù, tinù, tinù, tinù, spe-tiù-skva, kvorror pipi, tiò, tiò, tiò, tiks, — kvotiò, kvotiò, kvotiò, kvotiò, ckvo, ckvo, ckvo, ckvo, ci, ci, ci, ci, ci, kvorror tiù ckva pipikvi“; — šinkovca, ki ti s petjem spoznavati daje, iz ktereга kraja da je, ker vsi enako ne pojó; gojzdni se tako glasijo: „vivivivivi, jajajajaja, dieda“; drugi pa: „civikevikevik, cverja jajaja, paraducia-gabir“; drugi še bolj čisto in lepši: „cicericiceri, cerozia, jajaja, sparbararaciertet“; drugi pa bolj zaviti znajo: „cicicicicicicicic, jajajajajajajaja, nrrrrrr, iiiiirrr, ceeeeer“; ali kakor jih kmetje oponašajo: „toč, toč bariglico, pojdemo v Kočevjico“.

Stara babica, ko svojega unučka ziblje, mu naj raja gerlico posnemaje pôje — in je pri tem prav vesela svo-

jega dela. — Bili so se na nekem kraji enkrat prepirali, kdo še kaj velikonočne spovedi opravil ni. Vsi na hlapca kažejo, gospodar in gospodinja ga kregata in keršanske dolžnosti opominjata, kar v gojzd gredó — po listje ali derva, nevem, ko se volga (fóga) na visokem drevesu oglasi: „Jur pa še ni bil“ — (pri spovedi namreč). Jur — tako je bilo hlapcu ime — se zjezi, da ga tudi tič pri miru ne pustí, pričujoči pa, to slišati in viditi, kakor si lahko mislite, se mu zadosti nasmejati ne morejo. In res, opomin nedolžnega tiča pri Jurju več izdá, ko vse opominjevanje gospodinj in gospodarja: Jur se za spoved pripravlja in jo tudi opravi! — Nekega zaraneга jutra — bilo je ob treh po polnoči — sem bil k nekemu daljnemu bolniku poklican. Ko prvo goro prekoračim, se je jutro že nekoliko zasvitelo; zvonček milo poje, neki tič pa se hitro oglasi: „Hit', hit', hit'“; drugi za njim pa: „čuj, čuj, čuj“. Ktere misli so me o tem na takem potu navdajale, ti no bo težko uganiti. Jaz pa ti samo to rečem: „Poslušaj svojo vest in Božje stvari, po katerih ti večkrat Bog sam govori; tako boš dostikrat Nja sveto voljo spoznal, na pravem potu ostal, ali če si ga po nesreči izgrešil, zopet na pravi pot nazaj prišel“. —

Iz tega se uči, kako tiči — vsak po svojem — pojejo, in kakšno veselje je, jih sosebno spomladi poslušati, ker, čeravno vsak po svojem, vendar vsi v lepo ubrani glasbi svojega Stvarnika slavijo: krokarji in vrane kričijo debelo ko bas; drozi (drešeljni) imajo že bolj srednji glas; debeloglaveci (gimpeljni), penice, tašice in drugi majhni tiči jo pa bolj urno in tenko zavijajo. — Toraj ne pozabite do Božjih stvari biti usmiljeni, in svoje otroke učiti, da neusmiljeno z njimi ravnali ne bojo; usmiljeni Oče nebeški vam bo več sreče in blagra dal; gmetne ptičice bodo po vašem germovji, po vaših ploteh in povsod Bogu čast in hvalo spevale; bodo tudi vas in vaše otroke k časti in hvali Božji budile, pri težkih delih vam serce razveseljevale; vse vam potem bolj po versti pojde, — koliki blagor, koliko veselje! Cizej.

Gospodarske skušnje.

(Kukca in žitnega mola, kakor sploh ves enaki merčes pokončá frišni pèlin.) Dr. Lenger piše, da že od nekaj imajo po več krajih Francozkega navado, da si vsako leto natergajo dišečih rastlin, posebno pa pelina, žajbeljna, rutice, kamilic in bezgá, in da vso to za domače zdravila spravljajo, ker zlo diši, pod streho, kjer imajo tudi žito. In čuda! da v teh krajih skor ne poznajo ne tistega merčesa, kateri v lesu, žitu in obleki toliko škodo dela. Dr. Lengerja je skušnja ta pripravila na misel, da je vzel frišnega pelina in ga potaknil sem ter tje po žitnih kupih. In čez malo ur je vidil dohtar, kako je po bližnem zidu vse mergolelo tega merčesa, ki ga je pèlin iz žita pregnal. Dr. Lenger je to večkrat poskusil zoper mnogoverstne merčese, in se do dobrega prepričal, da tudi oblačila, v ktere se poleti mol rad vgnjezdi, pèlin gotovši škode varuje kot vse druge stvari, kakor kafra, konoplja, smerdljivo olje itd.

*) Letos se žalibog! saj v ljubljanski okolici kaj očitno ujemajo strašni kupi gosenc s pogrešanimi ptički. Vred.